EUROPOS
KOMISIJA

Briuselis, 2023 05 24
COM(2023) 608 final

Rekomendacija

TARYBOS REKOMENDACIJA

dėl 2023 m. Graikijos nacionalinės reformų programos su Tarybos nuomone dėl 2023 m. Graikijos stabilumo programos

{SWD(2023) 608 final}

Rekomendacija

TARYBOS REKOMENDACIJA

dėl 2023 m. Graikijos nacionalinės reformų programos su Tarybos nuomone dėl 2023 m. Graikijos stabilumo programos

EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdama į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 121 straipsnio 2 dalį ir 148 straipsnio 4 dalį,

atsižvelgdama į 1997 m. liepos 7 d. Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1466/97 dėl biudžeto būklės priežiūros stiprinimo ir ekonominės politikos priežiūros bei koordinavimo[1], ypač į jo 5 straipsnio 2 dalį,

atsižvelgdama į 2011 m. lapkričio 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) Nr. 1176/2011 dėl makroekonominių disbalansų prevencijos ir naikinimo[2], ypač į jo 6 straipsnio 1 dalį,

atsižvelgdama į Europos Komisijos rekomendaciją,

atsižvelgdama į Europos Parlamento rezoliucijas,

atsižvelgdama į Europos Vadovų Tarybos išvadas,

atsižvelgdama į Užimtumo komiteto nuomonę,

atsižvelgdama į Ekonomikos ir finansų komiteto nuomonę,

atsižvelgdama į Socialinės apsaugos komiteto nuomonę,

atsižvelgdama į Ekonominės politikos komiteto nuomonę,

kadangi:

(1) 2021 m. vasario 19 d. įsigaliojo Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2021/241[3], kuriuo nustatyta Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonė. Pagal Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonę valstybėms narėms teikiama finansinė parama reformoms ir investicijoms įgyvendinti, t. y. ES finansuojama fiskalinė paskata. Pagal Europos semestro prioritetus Priemonė prisideda prie ekonomikos bei socialinio atsigavimo ir tvarių reformų ir investicijų, kuriomis siekiama visų pirma skatinti žaliąją ir skaitmeninę pertvarką ir didinti valstybių narių ekonomikos atsparumą, įgyvendinimo. Ji taip pat padeda stiprinti viešųjų finansų būklę ir skatinti augimą ir darbo vietų kūrimą vidutiniu ir ilguoju laikotarpiu, gerinti teritorinę sanglaudą ES ir remti tolesnį Europos socialinių teisių ramsčio įgyvendinimą. 2022 m. birželio 30 d., laikantis Reglamento (ES) 2021/241 11 straipsnio 2 dalies, atnaujintas pagal Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonę kiekvienai valstybei narei skiriamas didžiausias finansinis įnašas;

---

1 OL L 209, 1997 8 2, p. 1.

2 OL L 306, 2011 11 23, p. 25.

3 2021 m. vasario 12 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2021/241, kuriuo nustatoma ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonė (OL L 57, 2021 2 18, p. 17).

(2) 2022 m. lapkričio 22 d. Komisija priėmė 2023 m. metinę tvaraus augimo apžvalgą[4], kuria pradedamas 2023 m. Europos ekonominės politikos koordinavimo semestras. 2023 m. kovo 23 d. Europos Vadovų Taryba patvirtino apžvalgoje, grindžiamoje keturiais konkurencingo tvarumo aspektais, išdėstytus prioritetus. 2022 m. lapkričio 22 d. Komisija pagal Reglamentą (ES) Nr. 1176/2011 taip pat priėmė 2023 m. įspėjimo mechanizmo ataskaitą – joje Graikija nurodyta kaip viena iš valstybių narių, kuriose gali būti susidaręs disbalansas arba gali kilti jo susidarymo rizika ir dėl kurių reikės parengti nuodugnią apžvalgą. Tą pačią dieną Komisija priėmė nuomonę dėl Graikijos 2023 m. biudžeto plano projekto. Be to, Komisija priėmė Rekomendaciją dėl Tarybos rekomendacijos dėl euro zonos ekonominės politikos (ją Taryba priėmė 2023 m. gegužės 16 d.) ir Pasiūlymą dėl 2023 m. bendros užimtumo ataskaitos, kurioje analizuojamas užimtumo politikos gairių ir Europos socialinių teisių ramsčio principų įgyvendinimas (ją Taryba priėmė 2023 m. kovo 13 d.);

(3) nors ES šalių ekonomika nepaprastai atspari, geopolitinės aplinkybės ir toliau daro neigiamą poveikį. Kadangi ES tvirtai remia Ukrainą, ES ekonominės ir socialinės politikos darbotvarkėje daugiausia dėmesio skiriama, viena vertus, priemonėms, kuriomis trumpuoju laikotarpiu mažinamas neigiamas sukrėtimų energetikos srityje poveikis tiek pažeidžiamiems namų ūkiams, tiek įmonėms, ir, kita vertus, tolesnėms pastangoms vidutiniu laikotarpiu įgyvendinti žaliąją ir skaitmeninę pertvarką, remti tvarų ir integracinį augimą, apsaugoti makroekonominį stabilumą ir didinti atsparumą. Joje taip pat daug dėmesio skiriama ES konkurencingumo ir našumo didinimui;

(4) 2023 m. vasario 1 d. Komisija paskelbė komunikatą „Žaliojo kurso pramonės planas poveikio klimatui neutralizavimo amžiui“[5], kuriuo siekiama didinti neutralaus poveikio klimatui ES pramonės konkurencingumą ir remti greitą perėjimą prie neutralaus poveikio klimatui ekonomikos. Planas papildo pagal Europos žaliojo kurso komunikatą ir planą „REPowerEU“ dedamas pastangas. Juo siekiama sukurti palankesnę aplinką, kurioje būtų plėtojami ES neutralaus poveikio technologijų ir produktų gamybos pajėgumai, kurių reikia ES plataus užmojo klimato srities tikslams pasiekti, taip pat užtikrinama prieiga prie atitinkamų svarbiausiųjų žaliavų, be kita ko, įvairinant tiekimo šaltinius, tinkamai naudojant geologinius išteklius valstybėse narėse ir perdirbant kuo daugiau žaliavų. Planas grindžiamas keturiais ramsčiais: nuspėjama ir supaprastinta reglamentavimo aplinka, galimybėmis sparčiau gauti finansavimą, įgūdžių stiprinimu ir atvira prekyba siekiant atsparių tiekimo grandinių. 2023 m. kovo 16 d. Komisija taip pat paskelbė komunikatą „Ilgalaikis ES konkurencingumas. Perspektyvos po 2030 m.“[6], kuriame dėmesys sutelktas į devynis vienas kitą stiprinančius veiksnius ir tikslą sukurti augimą skatinančią reglamentavimo sistemą. Jame nustatyti politikos prioritetai, kuriais, siekiant ilgalaikio ES ir jos valstybių narių konkurencingumo, skatinama aktyviai vykdyti struktūrinius patobulinimus, tinkamai orientuotas investicijas ir reglamentavimo priemones. Toliau pateikiamos rekomendacijos padeda šiuos prioritetus įgyvendinti;

(5) 2023 m. Europos ekonominės politikos koordinavimo semestras toliau kinta atsižvelgiant į Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės įgyvendinimą. Kad būtų įgyvendinti Europos semestro politikos prioritetai, vis dar itin svarbu visiškai įgyvendinti ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planus, nes jais atsižvelgiama į visas atitinkamas per kelerius pastaruosius metus konkrečioms šalims

4 COM(2022) 780 *final*.
5 COM(2023) 62 *final*.
6 COM(2023) 168 *final*.

pateiktas rekomendacijas arba didelę jų dalį. 2019, 2020 ir 2022 m. konkrečioms šalims skirtos rekomendacijos tebėra tiek pat svarbios ir ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planams, kurie peržiūrėti, atnaujinti arba iš dalies pakeisti pagal Reglamento (ES) 2021/241 14, 18 ir 21 straipsnius;

(6) 2023 m. vasario 27 d. priimtu reglamentu „REPowerEU“[7] siekiama greitai laipsniškai panaikinti ES priklausomybę nuo Rusijos iškastinio kuro importo. Taip bus prisidėta prie ES energetinio saugumo ir jos energijos šaltinių įvairinimo, kartu didinant atsinaujinančiųjų energijos išteklių naudojimą, energijos kaupimo pajėgumus ir energijos vartojimo efektyvumą. Reglamentu valstybėms narėms suteikiama galimybė į nacionalinius ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planus įtraukti naują skyrių „REPowerEU“, kad būtų galima finansuoti pagrindines reformas ir investicijas, kurios padės pasiekti „REPowerEU“ tikslus. Jos taip pat padės didinti neutralaus poveikio klimatui ES pramonės konkurencingumą, kaip nurodyta Žaliojo kurso pramonės plane poveikio klimatui neutralizavimo amžiui, ir atsižvelgti į 2022 m. ir, kai taikytina, 2023 m. konkrečioms valstybėms narėms pateiktas su energetika susijusias rekomendacijas. Reglamentu „REPowerEU“ nustatoma naujos kategorijos negrąžintina finansinė parama, kurią valstybės narės gali gauti, kad galėtų finansuoti naujas su energetika susijusias reformas ir investicijas, numatytas jų ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planuose;

(7) 2023 m. kovo 8 d. Komisija priėmė komunikatą, kuriame pateikė 2024 m. fiskalinės politikos gaires. Juo siekiama padėti valstybėms narėms parengti stabilumo ir konvergencijos programas ir taip sustiprinti politikos koordinavimą[8]. Komisija priminė, kad Stabilumo ir augimo pakte nustatytos bendrosios nukrypti leidžiančios išlygos taikymas baigsis 2023 m. pabaigoje. Ji paragino 2023–2024 m. vykdyti fiskalinę politiką, kuria užtikrinamas vidutinio laikotarpio skolos tvarumas ir tvariai didinamas potencialus augimas. Valstybės narės paragintos 2023 m. stabilumo ir konvergencijos programose nustatyti, kaip jų fiskaliniais planais bus užtikrinta, kad vidutiniu laikotarpiu būtų laikomasi 3 % BVP deficito pamatinės vertės ir kad skola būtų patikimai bei nuolat mažinama arba išliktų apdairaus lygio. Komisija paragino valstybes nares laipsniškai nutraukti nacionalines fiskalines priemones, nustatytas siekiant apsaugoti namų ūkius ir įmones nuo energijos kainų šuolio, pradedant nuo mažiausiai tikslingų priemonių. Ji nurodė, kad jei dėl atsinaujinusio su energijos kainomis susijusio spaudimo reikėtų pratęsti paramos priemonių taikymą, valstybės narės tokias priemones pažeidžiamiems namų ūkiams ir įmonėms turėtų taikyti daug tikslingiau nei anksčiau. Komisija pasiūlė fiskalines rekomendacijas kiekybiškai įvertinti, diferencijuoti ir suformuluoti remiantis grynosiomis pirminėmis išlaidomis, kaip pasiūlyta jos komunikate dėl ES ekonomikos valdymo sistemos reformos gairių[9]. Ji rekomendavo, kad visos valstybės narės ir ateityje išsaugotų nacionalinėmis lėšomis finansuojamas investicijas ir užtikrintų veiksmingą Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės ir kitų ES fondų lėšų panaudojimą, ypač atsižvelgdamos į žaliosios bei skaitmeninės pertvarkos ir atsparumo didinimo tikslus. Komisija nurodė, kad, laikydamasi galiojančių teisinių nuostatų ir remdamasi 2023 m.

---

7 2023 m. vasario 27 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2023/435, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) 2021/241, kiek tai susiję su skyriais „REPowerEU“ ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planuose, ir iš dalies keičiami reglamentai (ES) Nr. 1303/2013, (ES) 2021/1060 bei (ES) 2021/1755 ir Direktyva 2003/87/EB (OL L 63, 2023 2 28, p. 1).

8 COM(2023) 141 *final*.

9 COM(2022) 583 *final*.

galutiniais duomenimis, 2024 m. pavasarį ji Tarybai pasiūlys pradėti deficito kriterijumi grindžiamas perviršinio deficito procedūras;

(8) 2023 m. balandžio 26 d. Komisija pristatė pasiūlymus dėl teisės aktų, kuriais įgyvendinama visapusiška ES ekonomikos valdymo taisyklių reforma. Pagrindinis pasiūlymų tikslas – stiprinti valstybės skolos tvarumą ir skatinti tvarų bei integracinį ekonomikos augimą visose valstybėse narėse įgyvendinant reformas ir investuojant. Pasiūlymais siekiama valstybėms narėms suteikti daugiau kontrolės rengiant jų vidutinio laikotarpio planus, kartu nustatant griežtesnę vykdymo užtikrinimo tvarką siekiant užtikrinti, kad valstybės narės vykdytų vidutinio laikotarpio fiskaliniuose struktūriniuose planuose prisiimtus įsipareigojimus. Teisėkūros darbą siekiama užbaigti 2023 m.;

(9) 2021 m. balandžio 30 d. pagal Reglamento (ES) 2021/241 18 straipsnio 1 dalį Graikija Komisijai pateikė nacionalinį ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planą. Pagal Reglamento (ES) 2021/241 19 straipsnį Komisija ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plano aktualumą, efektyvumą, veiksmingumą ir darną įvertino vadovaudamasi to reglamento V priede pateiktomis vertinimo gairėmis. 2021 m. liepos 13 d. Taryba priėmė Sprendimą dėl Graikijos ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plano įvertinimo patvirtinimo[10]. Paramos dalių išmokėjimas priklauso nuo pagal Reglamento (ES) 2021/241 24 straipsnio 5 dalį Komisijos priimto sprendimo, kad Graikija patenkinamai pasiekė Tarybos įgyvendinimo sprendime nustatytas atitinkamas tarpines ir siektinas reikšmes. Kad būtų laikoma, jog tarpinės ir siektinos reikšmės pasiektos patenkinamai, ankstesniosios turi likti nepanaikintos;

(10) 2023 m. gegužės 2 d. Graikija pagal Reglamento (EB) Nr. 1466/97 4 straipsnio 1 dalį pateikė 2023 m. nacionalinę reformų programą, o 2023 m. balandžio 29 d. – 2023 m. stabilumo programą. Siekiant atsižvelgti į jų tarpusavio sąsajas, abi programos vertintos kartu. Pagal Reglamento (ES) 2021/241 27 straipsnį, 2023 m. nacionalinė reformų programa taip pat atspindi Graikijos du kartus per metus teikiamas pažangos, padarytos siekiant ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plano tikslų, ataskaitas;

(11) 2023 m. gegužės 24 d. Komisija paskelbė 2023 m. Graikijos ataskaitą[11]. Joje įvertinta pažanga, Graikijos padaryta įgyvendinant atitinkamas 2019–2022 m. Tarybos priimtas jai skirtas rekomendacijas, ir apžvelgta, kaip Graikija įgyvendina ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planą. Remiantis šia analize, šalies ataskaitoje nurodytos spragos, palyginti su tais uždaviniais, kurie ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plane sprendžiami tik iš dalies arba nesprendžiami, taip pat nauji ir kylantys uždaviniai. Be to, joje įvertinta pažanga, Graikijos padaryta įgyvendinant Europos socialinių teisių ramstį ir siekiant ES pagrindinių tikslų užimtumo, įgūdžių ir skurdo mažinimo srityse, taip pat JT darnaus vystymosi tikslų;

(12) pagal Reglamento (ES) Nr. 1176/2011 5 straipsnį Komisija atliko Graikijos nuodugnią apžvalgą, o jos rezultatus paskelbė 2023 m. gegužės 24 d.[12] Ji padarė išvadą, kad Graikijoje yra susidaręs perviršinis makroekonominis disbalansas. Visų pirma mažėjo pažeidžiamumas, susijęs su didele valdžios sektoriaus skola ir didele neveiksnių paskolų sankaupa esant dideliam nedarbui, tačiau išorės pozicija prastėjo. Didžiausią

[10] 2021 m. liepos 13 d. Tarybos įgyvendinimo sprendimas dėl Graikijos ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plano įvertinimo patvirtinimo (ST 10152/21; ST 10152/21 ADD 1).

[11] SWD(2023) 608 *final*.

[12] SWD(2023) 631 *final*.

susirūpinimą kelia 2022 m. smarkiai išaugęs einamosios sąskaitos deficitas, nors pajamos iš turizmo atsigavo. Nors prognozuojama, kad deficitas kažkiek susitrauks šiais ir kitais metais, išorės deficitas neabejotinai ir toliau viršys lygį, reikalingą ilgalaikiam grynosios tarptautinių investicijų pozicijos pagerinimui. Valstybės skolos santykis su BVP išlieka didžiausias ES, nors 2022 m. buvo reikšmingai pagerėjo, visų pirma dėl stipraus nominaliojo BVP augimo, ir, tikimasi, toliau mažės 2023 ir 2024 m. Praėjusiais metais fiksuotas smarkus neveiksnių paskolų mažėjimas, kurį lengvino didelis mažėjimas ankstesniais metais, tačiau šių paskolų sankaupa toliau išlieka didelė ir kliudo bankų pelningumui bei skolinimo pajėgumui, o tai savo ruožtu neigiamai veikia kapitalo didinimą ir ekonomikos našumo augimą. Politikos atsakas padėjo mažinti disbalansą, o įgyvendinamas ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planas teikia puikių galimybių šalinti išlikusius struktūrinius trūkumus. Tačiau reikia dėti daugiau pastangų, visų pirma siekiant pradėti užtikrintai gerinti išorės balansą ir toliau mažinti neveiksnių paskolų sankaupą, be kita ko, didinant skolų išieškojimo veiksmingumą ir tobulinant antrinę neveiksnių paskolų rinką;

(13) remiantis Eurostato patvirtintais duomenimis[13], Graikijos valdžios sektoriaus deficitas sumažėjo nuo 7,1 % BVP 2021 m. iki 2,3 % 2022 m., o valdžios sektoriaus skola sumažėjo nuo 194,6 % BVP 2021 m. pabaigoje iki 171,3 % 2022 m. pabaigoje;

(14) valdžios sektoriaus balansui poveikį padarė fiskalinės politikos priemonės, priimtos siekiant sušvelninti ekonominį ir socialinį energijos kainų kilimo poveikį. 2022 m. tokios išlaidas didinančios priemonės apėmė elektros subsidijas namų ūkiams bei įmonėms ir socialinių išmokų pažeidžiamiems namų ūkiams padidinimą. Šių priemonių išlaidas iš dalies kompensavo nauji mokesčiai, taikomi energijos gamintojų ir tiekėjų nenumatytam pelnui, visų pirma elektros energijos gamintojams taikoma viršutinė kainos riba ir specialusis mokestis, taikytas nuo 2021 m. spalio mėn. iki 2022 m. birželio mėn. Komisijos vertinimu, 2022 m. šių priemonių grynasis poveikis biudžetui sudarė 2,5 % BVP. Be to, apskaičiuotos COVID-19 laikinų neatidėliotinų priemonių išlaidos 2022 m. sumažėjo iki 1,5 % BVP, palyginti su 6,5 % 2021 m.;

(15) 2021 m. birželio 18 d. Taryba rekomendavo Graikijai[14] 2022 m. pasinaudoti Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemone papildomoms investicijoms, kuriomis remiamas ekonomikos atsigavimas, finansuoti, kartu vykdant apdairią fiskalinę politiką. Be to, Graikija turėtų išlaikyti nacionalinėmis lėšomis finansuojamas investicijas;

(16) remiantis Komisijos skaičiavimais, 2022 m. fiskalinės politikos kryptis[15] buvo remiamojo pobūdžio, t. y. −1,0 % BVP. Graikija toliau rėmė ekonomikos atsigavimą vykdydama pagal Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonę finansuotinas investicijas, kaip rekomendavo Taryba. Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės dotacijomis ir kitų ES fondų lėšomis finansuojamos išlaidos 2022 m. sudarė 2,1 % BVP (2021 m. – 2,6 %). Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės dotacijomis ir kitų ES fondų lėšomis finansuojamos

---

13 „Eurostat-Euro Indicators“ 47/2023, 2023 04 21.

14 2021 m. birželio 18 d. Tarybos rekomendacija, kurioje pateikiama Tarybos nuomonė dėl 2021 m. Graikijos stabilumo programos, OL C 304, 2021 7 29, p. 33.

15 Fiskalinės politikos kryptis vertinama kaip pirminių išlaidų (atėmus diskrecines pajamų priemones), išskyrus su COVID-19 krize susijusias laikinas neatidėliotinas priemones, bet įskaitant Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės ir kitų ES fondų negrąžintina parama (dotacijomis) finansuojamas išlaidas, pokytis, palyginti su vidutinio laikotarpio potencialiu augimu. Daugiau informacijos pateikta fiskalinės statistikos lentelių 1 langelyje.

išlaidos 2022 m. sumažėjo, nes laipsniškai užbaigtas ankstesnis programavimo laikotarpis, o naujas programavimo laikotarpis dar neįsibėgėjo. Nacionalinėmis lėšomis finansuojamos investicijos fiskalinės politikos krypčiai turės 0,6 procentinio punkto skatinamąjį poveikį[16]. Todėl Graikija išlaikė nacionalinėmis lėšomis finansuojamas investicijas, kaip rekomendavo Taryba. Be to, nacionalinėmis lėšomis finansuojamų pirminių einamųjų išlaidų (atėmus naujas pajamų priemones) augimo skatinamasis poveikis fiskalinės politikos krypčiai sudarė 0,6 procentinio punkto. Šis reikšmingas skatinamasis poveikis apėmė fiskalinės politikos priemonių, kuriomis siekta sumažinti ekonominį ir socialinį energijos kainų kilimo poveikį (2 % BVP papildomos grynosios biudžeto išlaidos), papildomą poveikį. Todėl Graikija pakankamai apribojo nacionalinėmis lėšomis finansuojamų einamųjų išlaidų augimą;

(17) makroekonominis scenarijus, kuriuo grindžiamos stabilumo programoje pateiktos biudžeto projekcijos, 2023 m. yra realistiškas, o vėlesniais metais – optimistinis. Vyriausybė prognozuoja, kad realusis BVP 2023 m. išaugs 2,3 %, o 2024 m. – 3 %. Tuo tarpu Komisijos 2023 m. pavasario prognozėje numatoma, kad 2023 m. realiojo BVP augimas bus didesnis – 2,4 %, o 2024 m. mažesnis – 1,9 %, daugiausia dėl skirtingų prielaidų, taikytų vertinant investicijų veiklą ir išorės sektoriaus įnašus. 2023 m. stabilumo programoje numatomi didesni bendrojo pagrindinio kapitalo formavimo įnašai, ypač 2024 m., ir Komisija planuoja, kad prekių importas išliks didesnis, nei prognozuoja valdžios institucijos;

(18) 2023 m. stabilumo programoje vyriausybė numato, kad 2023 m. valdžios sektoriaus deficito santykis sumažės iki 1,8 % BVP. Pagrindinės mažėjimo 2023 m. priežastys – laipsniškas su pandemija susijusių fiskalinių priemonių panaikinimas ir su energija susijusios paramos priemonių išlaidų sumažinimas, taip pat dėl ekonomikos augimo didesnės pajamos. Programoje numatoma, kad valdžios sektoriaus skolos santykis su BVP sumažės nuo 171,3 % 2022 m. pabaigoje iki 162,6 % 2023 m. pabaigoje. Komisijos 2023 m. pavasario prognozėje numatoma, kad 2023 m. valdžios sektoriaus deficitas bus 1,3 % BVP. Tai yra mažesnis deficitas nei prognozuojamas stabilumo programoje, daugiausia dėl palankesnės mokesčių bazių raidos pagal makroekonomines prielaidas, įskaitant augimo sudėtines dalis ir mažesnes socialinių reikmių biudžeto išlaidas, atitinkančias pastaraisiais metais stebėtą sistemingą nevisišką asignavimų panaudojimą. Komisijos 2023 m. pavasario prognozėje numatomas valdžios sektoriaus skolos santykis su BVP mažesnis: 160,2 % 2023 m. pabaigoje. Skirtumą iš esmės lemia didesnis nominaliojo BVP augimas ir šiek tiek mažesniu mastu Komisijos prognozuojamas mažesnis valdžios sektoriaus deficitas;

(19) numatoma, kad 2023 m. valdžios sektoriaus balansui poveikį toliau darys fiskalinės politikos priemonės, priimtos siekiant sušvelninti ekonominį ir socialinį energijos kainų kilimo poveikį. Jas sudaro priemonės, kurių taikymas pratęstas nuo 2022 m. (visų pirma elektros subsidijos namų ūkiams ir įmonėms). Šių priemonių išlaidas ir toliau iš dalies kompensuoja mokesčiai, taikomi energijos tiekėjų nenumatytam pelnui, konkrečiai elektros energijos gamintojams taikoma viršutinė kainos riba ir naftos perdirbimo gamyklų mokamas solidarumo įnašas. Atsižvelgiant į šias pajamas, Komisijos 2023 m. pavasario prognozėje numatoma, kad paramos priemonių grynosios biudžeto išlaidos 2023 m. sudarys 0,2 % BVP[17]. Neatrodo, kad dauguma

[16] Kitos nacionalinėmis lėšomis finansuojamos kapitalo išlaidos turėjo 0,0 procentinio punkto BVP neutralų poveikį.

[17] Šis skaičius rodo tų priemonių, įskaitant einamųjų pajamų ir išlaidų, taip pat atitinkamais atvejais – kapitalo išlaidų priemones, poveikį metiniam biudžetui.

2023 m. priemonių būtų orientuotos į labiausiai pažeidžiamus namų ūkius ar įmones, ir jomis nėra visapusiškai išsaugomas kainos signalas mažinti energijos poreikį ir didinti energijos vartojimo efektyvumą. Todėl Komisijos 2023 m. pavasario prognozėje apskaičiuota, kad tikslinių paramos priemonių, į kurias reikia atsižvelgti vertinant, kaip laikomasi 2023 m. rekomendacijos, suma 2023 m. sudarys 0,1 % BVP (palyginti su 0,5 % BVP 2022 m.). Galiausiai tikimasi, kad 2023 m. valdžios sektoriaus balansui bus naudingas laipsniškas 1,5 % BVP vertės COVID-19 laikinų neatidėliotinų priemonių panaikinimas;

(20) 2022 m. liepos 12 d. Taryba rekomendavo[18] Graikijai 2023 m. užtikrinti apdairią fiskalinę politiką, visų pirma ribojant nacionalinėmis lėšomis finansuojamų pirminių einamųjų išlaidų augimą, kad jis neviršytų vidutinio laikotarpio potencialios gamybos apimties augimo[19], atsižvelgiant į tolesnę laikiną ir tikslinę paramą namų ūkiams ir įmonėms, kurie labiausiai pažeidžiami dėl energijos kainų šuolių, ir iš Ukrainos bėgantiems žmonėms. Be to, Graikija turėtų būti pasirengusi pritaikyti dabartines išlaidas prie kintančios situacijos. Graikijai taip pat rekomenduota didinti viešąsias investicijas į žaliąją ir skaitmeninę pertvarką, taip pat į energetinį saugumą atsižvelgiant į iniciatyvą „REPowerEU“, be kita ko, naudojantis Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės ir kitų Sąjungos fondų lėšomis;

(21) Komisijos 2023 m. pavasario prognozėje numatoma, kad 2023 m. fiskalinės politikos kryptis didelės infliacijos sąlygomis bus iš esmės neutrali (−0,2 % BVP). Prieš tai, 2022 m., fiskalinės politikos kryptis buvo skatinamoji (−1,0 % BVP). Nacionalinėmis lėšomis finansuojamų pirminių einamųjų išlaidų (atėmus diskrecines pajamų priemones) augimo stabdomasis poveikis fiskalinės politikos krypčiai 2023 m. turėtų sudaryti 0,3 % BVP. Todėl prognozuojamas nacionalinėmis lėšomis finansuojamų pirminių einamųjų išlaidų augimas atitinka Tarybos rekomendaciją. Prognozuojamą nacionalinėmis lėšomis finansuojamų pirminių einamųjų išlaidų stabdomąjį poveikį iš esmės lemia sumažėjusios (tikslinės ir netikslinės) paramos priemonių išlaidos (2,3 % BVP) namų ūkiams ir įmonėms reaguojant į energijos kainų šuolius. Socialinės apsaugos išlaidų didėjimas yra pagrindinė nacionalinėmis lėšomis finansuojamų pirminių einamųjų išlaidų (atėmus naujas pajamų priemones) augimo priežastis. Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės dotacijomis ir kitų ES fondų lėšomis finansuojamos išlaidos 2023 m. sudarė 2,5 % BVP, o nacionalinėmis lėšomis finansuojamų investicijų poveikis fiskalinės politikos krypčiai buvo neutralus – 0,0 procentinio punkto[20]. Todėl Graikija planuoja finansuoti papildomas investicijas pasinaudodama Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės ir kitų ES fondų lėšomis, taip pat, kaip numatoma, išlaikys nacionalinėmis lėšomis finansuojamas investicijas. Šalis planuoja finansuoti viešąsias investicijas į žaliąją ir skaitmeninę pertvarką ir energetinį saugumą, pavyzdžiui, įrengti 8 000 viešų įkrovimo stotelių elektromobiliams svarbiausiose miestų ir priemiesčių vietose, skaitmenizuoti viešąjį administravimą ir pagerinti elektros energetikos sistemų jungtis tarp salų;

(22) stabilumo programoje numatoma, kad 2024 m. valdžios sektoriaus deficitas sumažės iki 0,8 % BVP. Pagrindinės mažėjimo 2024 m. priežastys – laipsniškas likusių su

---

[18] 2022 m. liepos 12 d. Tarybos rekomendacija dėl 2022 m. Graikijos nacionalinės reformų programos su Tarybos nuomone dėl 2022 m. Graikijos stabilumo programos, OL C 334, 2022 9 1, p. 60.

[19] Remiantis Komisijos 2023 m. pavasario prognoze, numatoma, kad Graikijos vidutinio laikotarpio (10 metų) potencialios gamybos apimties augimo vidurkis nominaliąja verte bus 4,8 %.

[20] Numatoma, kad kitos nacionalinėmis lėšomis finansuojamos kapitalo išlaidos turės 0,1 procentinio punkto BVP skatinamąjį poveikį.

energija susijusių ir kitų priemonių panaikinimas ir dėl užtikrinto ekonomikos augimo didesnės pajamos. Programoje numatoma, kad valdžios sektoriaus skolos santykis su BVP 2024 m. pabaigoje sumažės iki 150,8 %. Remiantis iki galutinio prognozės parengimo termino turėta informacija apie politikos priemones, Komisijos 2023 m. pavasario prognozėje numatoma, kad 2024 m. valdžios sektoriaus deficitas sudarys 0,6 % BVP. Tai yra mažesnis deficitas nei prognozuojamas stabilumo programoje, daugiausia dėl socialinių reikmių biudžeto įgyvendinimo prielaidų, visų pirma mažesnių socialinių išmokų ir pensijų išlaidų. Komisijos 2023 m. pavasario prognozėje numatomas didesnis valdžios sektoriaus skolos santykis su BVP: 154,5 % 2024 m. pabaigoje;

(23) stabilumo programoje numatyta 2024 m. laipsniškai panaikinti visas energijos paramos priemones. Komisija taip pat daro prielaidą, kad 2024 m. energijos paramos priemonės bus visiškai panaikintos. Tai priklauso nuo prielaidos, kad energijos kainos vėl nedidės;

(24) Tarybos reglamente (EB) Nr. 1466/97 raginama siekti metinio struktūrinio biudžeto balanso pagerėjimo siekiant vidutinio laikotarpio tikslo, lyginamuoju standartu nustatant 0,5 % BVP padidėjimą[21]. Atsižvelgiant į fiskalinio tvarumo aspektus[22], 2024 m. būtų tikslinga pagerinti struktūrinį balansą bent 0,3 % BVP. Siekiant užtikrinti tokį pagerėjimą, grynųjų nacionalinėmis lėšomis finansuojamų pirminių išlaidų augimas[23] 2024 m. neturėtų viršyti 2,6 %, kaip nurodyta šioje rekomendacijoje. Tai taip pat padės sustiprinti išorės poziciją. Be to, likusios su energija susijusios paramos priemonės (Komisijos dabartiniu vertinimu, 2023 m. jos sudarys 0,2 % BVP) turėtų būti laipsniškai panaikintos, atsižvelgiant į energijos rinkos pokyčius ir pradedant nuo mažiausiai tikslinių priemonių, o susijusios sutaupytos lėšos turėtų būti naudojamos valdžios sektoriaus deficitui mažinti;

(25) darant prielaidą, kad politika nesikeis, Komisijos 2023 m. pavasario prognozėje numatoma, kad 2024 m. grynosios nacionalinėmis lėšomis finansuojamos pirminės išlaidos padidės 0,7 %, o tai yra mažiau nei rekomenduojamas augimo tempas. Komisijos prognozėje numatytas koregavimas yra didesnis nei sutaupytos lėšos visiškai laipsniškai panaikinus su energija susijusios paramos priemones;

(26) remiantis programa, viešosios investicijos turėtų padidėti nuo 4,8 % BVP 2023 m. iki 5,4 % BVP 2024 m. Didesnės investicijos atspindi šiek tiek mažesnes nacionalinėmis lėšomis finansuojamas investicijas ir didesnes ES finansuojamas investicijas, visų pirma pagal Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonę. Programoje nurodomos reformos ir investicijos, kuriomis tikimasi prisidėti prie fiskalinio tvarumo ir tvaraus bei integracinio augimo. Jos apima dideles pridėtinės vertės investicijas ir struktūrines reformas, susijusias su žaliąja, skaitmenine ir energetikos pertvarka, kuri taip pat įtraukta į ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planą;

---

21 Plg. Tarybos reglamento (EB) Nr. 1466/97 5 straipsnį, kuriame taip pat reikalaujama, kad valstybėms narėms, kurių valdžios sektoriaus skola viršija 60 % BVP arba kuriose yra didesnė skolos tvarumo rizika, taikomas didesnis nei 0,5 % BVP koregavimas.

22 Komisija apskaičiavo, kad Graikijai nereikia didinti struktūrinio pirminio balanso, kaip BVP dalies, kad vidutiniu laikotarpiu būtų galima patikimai sumažinti skolą. Šis įvertis pagrįstas Komisijos 2022 m. rudens prognoze. Šio įverčio atskaitos taškas buvo prognozuojamas 2024 m. valdžios sektoriaus deficitas ir skola, darant prielaidą, kad 2024 m. bus panaikintos su energija susijusios paramos priemonės.

23 Grynosios pirminės išlaidos apibrėžiamos kaip nacionalinėmis lėšomis finansuojamos išlaidos, atėmus diskrecines pajamų priemones ir neįskaitant palūkanų išlaidų bei ciklinio nedarbo išlaidų.

(27) stabilumo programoje išdėstyta vidutinio laikotarpio fiskalinė kryptis iki 2026 m. Programoje numatoma, kad valdžios sektoriaus deficitas sumažės iki 0,5 % BVP 2025 m. ir 0,1 % BVP iki 2026 m. Todėl planuojama, kad valdžios sektoriaus deficitas per programos laikotarpį liks mažesnis negu 3 % BVP. Programoje numatoma, kad valdžios sektoriaus skolos santykis su BVP sumažės nuo 150,8 % 2024 m. pabaigoje iki 135,2 % iki 2026 m. pabaigos;

(28) remiantis geriausia praktika ir reformomis, kurių imtasi įgyvendinant ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planą, Graikijos mokesčių politikos sistemos pakeitimai galėtų padėti sumažinti investicijų trūkumą. Konkrečiau, įdiegus išankstinių sprendimų dėl mokesčių sistemą, būtų galima investuotojams užtikrinti didesnį teisinį tikrumą ir sustiprinti dedamas pastangas supaprastinti mokesčių sistemą. Mokesčių sistemos peržiūra taip pat galėtų padėti išplėsti mokesčių bazę, kiek tai susiję su savarankiškai dirbančiais asmenimis, ir palaikyti investicijas. Reikėtų gerinti mokestinių prievolių vykdymą plėtojant elektroninių mokėjimų taikymą ir platesniu mastu naudojant informaciją, gautą apie elektroninius mokėjimus, visų pirma atsižvelgiant į pastaruoju metu išaiškėjusį neatitikimą tarp deklaruojamų mažų savarankiškai dirbančiųjų pajamų ir akivaizdžiai sparčiai augančios jų apyvartos. Visų pirma, reikėtų geriau panaudoti informaciją, gaunamą apie tikslinių profesijų asmenų elektroninius mokėjimus. Šio tikslo siekti, be kita ko, turėtų padėti vykstanti Nepriklausomos valstybės pajamų institucijos skaitmeninė pertvarka. Vis dėlto, atsižvelgus į pasaulio mokesčių sistemoms kylančias problemas, svarbu, kad institucijos autonomija administruojant ir plėtojant žmogiškuosius išteklius ir IT infrastruktūrą būtų toliau didinama;

(29) Graikija toliau imasi veiksmų viešajam administravimui modernizuoti, tačiau bendras jo veiklos efektyvumas tebėra menkas. Po reikšmingo koregavimo po 2010 m. viešosios administracijos dydis ir sąnaudos daugmaž suvienodintos su ES vidurkiu. Graikijos darbo užmokesčio išlaidos 2022 m. buvo stabilios – 10,8 % BVP, t. y. šiek tiek daugiau nei ES vidurkis (10,2 % BVP). Kad nuveiktas darbas nenueitų perniek, svarbiausia toliau užtikrinti vienodos darbo užmokesčio lentelės taikymą ir kartu neleisti augti dabartiniam darbuotojų skaičiui – įdarbinant nuolatinius darbuotojus visada taikyti taisyklę „vienas priimtas, vienas atleistas“, o laikinųjų darbuotojų skaičiui taikyti viršutinę ribą, nustatytą 2022 m. Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plane numatyta priemonių, kuriomis siekiama didinti viešojo administravimo veiksmingumą, ypač daug dėmesio skiriant jo skaitmeninių paslaugų gerinimui. Kartu pritraukti ir išlaikyti aukštos kvalifikacijos darbuotojus ir toliau yra sudėtinga. Šią problemą būtų galima spręsti struktūriškai taikant specialias ir (arba) papildomas darbo užmokesčio lenteles konkrečioms pareigoms ir (arba) subjektams, taip pat gerai apibrėžtą išmokų sistemą, integruotą į naują žmogiškųjų išteklių valdymo sistemą, kartu išsaugant vienodos darbo užmokesčio lentelės vientisumą ir bendrą darbo užmokesčio išlaidų dydį;

(30) pagal Reglamento (ES) 2021/241 19 straipsnio 3 dalies b punktą ir V priedo 2.2 kriterijų, į ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planą įtraukta daug viena kitą papildančių reformų ir investicijų, kurios turi būti įgyvendintos iki 2026 m. Graikija gerokai pasistūmėjo įgyvendindama savo ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planą. Ateityje bus svarbu išlaikyti įgyvendinimo pagreitį. Graikija pateikė tris mokėjimo prašymus[24] dėl negrąžintinos finansinės paramos ir du mokėjimo

[24] 2023 m. gegužės 16 d. Graikija pateikė savo trečią mokėjimo prašymą dėl dotacijų ir Komisija šiuo metu jį vertina.

prašymus dėl paskolos paramos, atitinkančius 85 plano tarpines ir siektinas reikšmes. Iki šiol Graikijai išmokėta bendra mokėjimų suma, lygi 7 126 mln. EUR[25]. 2023 m. kovo 29 d. pagal Reglamento (ES) 2021/241 14 straipsnio 6 dalį Graikija išreiškė ketinimą prašyti 5 000 mln. EUR papildomos paskolos paramos pagal Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonę. Graikija ėmėsi užtikrintai įgyvendinti savo planą ir nustatė valdymo ir kontrolės sistemą reformų ir investicijų užbaigimui laiku stebėti ir koordinuoti. Atsižvelgiant į didelį planuojamų įgyvendinti reformų ir investicijų skaičių, ateityje šias pastangas bus svarbu išlaikyti ir didinti, visų pirma todėl, kad siekiant užbaigti didžiąją dalį šių reformų ir investicijų prireiks laiku vykdyti įvairias parengiamąsias priemones, įskaitant viešųjų pirkimų procedūras. Tolesnis plano įgyvendinimas priklauso nuo paskirtų įgyvendinimo subjektų, įskaitant regionų ir savivaldybių administracijas, administracinių ir įgyvendinimo pajėgumų. Į ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planą greitai įtraukus naują skyrių „REPowerEU“ bus sudarytos sąlygos finansuoti papildomas reformas ir investicijas, kuriomis remiamas Graikijos strateginių tikslų energetikos ir žaliosios pertvarkos srityse įgyvendinimas. Siekiant sėkmingai įgyvendinti ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planą, taip pat kitą už plane numatytąją platesnę ekonominę ir užimtumo politiką, kad būtų užtikrinta plati atsakomybė už bendrą politinę darbotvarkę, tebėra svarbus sistemingas ir veiksmingas vietos ir regionų valdžios institucijų, socialinių partnerių ir kitų atitinkamų suinteresuotųjų subjektų dalyvavimas;

(31) 2022 m. Komisija patvirtino visus Graikijos sanglaudos politikos programavimo dokumentus. Kad Graikijoje būtų įgyvendinama žalioji ir skaitmeninė pertvarka, didinamas ekonominis ir socialinis atsparumas, taip pat vyktų darnus teritorinis vystymasis, labai svarbu sanglaudos politikos programas įgyvendinti sparčiai, užtikrinant papildomumą ir sinergiją su ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planu, įskaitant skyrių „REPowerEU“;

(32) be ekonominių ir socialinių uždavinių, kurie sprendžiami ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planu, Graikijai kyla tam tikrų papildomų uždavinių, susijusių su sveikatos priežiūra ir ilgalaike priežiūra, kadastro kartografavimu, energetikos politika ir žaliąja pertvarka;

(33) visuomenės sveikatos priežiūros išlaidos nesiekia ES vidurkio, o Graikijos pacientų mokėjimai savo lėšomis, palyginti su BVP, yra antri didžiausi ES. Sveikatos priežiūros sistema vis dar grindžiama gydymu ligoninėse, o gydomosios sveikatos priežiūros išlaidos orientuotos į hospitalizavimą. Be to, Graikijos viešosios išlaidos vaistams, palyginti su BVP, yra didžiausios iš visų valstybių narių. Viešosios išlaidos ilgalaikei ir profilaktinei priežiūrai yra daug mažesnės už ES vidurkį, be to, neegzistuoja visapusiška nacionalinė ilgalaikės priežiūros strategija. Šiai problemai spręsti Graikija įgyvendina priimtą naują pirminės sveikatos priežiūros sistemą, siekdama mažinti kliovimąsi stacionariąja sveikatos priežiūra ir didinti prieigos prie sveikatos priežiūros produktų ir paslaugų veiksmingumą. Įgyvendinti pirminės sveikatos priežiūros reformą visu tempu trukdo šeimos gydytojų trūkumas. Šeimos gydytojų skaičius, atsižvelgus į visų gyventojų skaičių, yra nepakankamas. Siekiant visapusiškai įdiegti veiksmingą ir plačią pirmąja grandimi grindžiamą sistemą, kuri pagal teisės aktus turėtų pradėti veikti nuo 2023 m. rugsėjo 1 d., reikės pasiekti pakankamą aprėptį.

[25] Dotacijų ir išmokėtų negrąžintinos finansinės paramos mokėjimų (be išankstinio finansavimo) suma siekia 3 436 mln. EUR, o išmokėtų paskolos paramos mokėjimų (be išankstinio finansavimo) suma – 3 690 mln. EUR.

Todėl, siekiant užtikrinti adekvačias ir vienodas galimybes gyventojams naudotis sveikatos priežiūros paslaugomis, svarbiausia aktyviai skatinti didinti šeimos gydytojų skaičių, kad būtų užtikrinta visų gyventojų aprėptis ir gyventojų registravimas;

(34) Graikijos verslo aplinką dar labiau pagerins nacionalinio kadastro kūrimo užbaigimas (ilgalaikis projektas). Iki 2023 m. gegužės mėn. pabaigos užbaigta kartografuoti 71 % kadastro ir surinkta informacija apie dar 25 % nuosavybės teisių, kuri šiuo metu tvarkoma. Surinktą informaciją apie teises numatoma užbaigti tvarkyti iki 2023 m. pabaigos, taip iki metų pabaigos užbaigiant kadastro kūrimą. Perkėlus veiklą į naują Graikijos kadastro tarnybą, atidaryta ir veikia 12 kadastro biurų ir 49 filialai. Graikijos kadastras planuoja suskaitmeninti paslaugas gyventojams, o pagal Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonę teikiama parama visų registracijos liudijimų ir nuosavybės teisių dokumentų, kurie šiuo metu yra popieriniai, skaitmeninimui;

(35) nors ištikus energetikos krizei Graikija dėjo daug pastangų, šalis vis dar labai priklausoma nuo iškastinio kuro: 2021 m. nafta ir dujos sudarė atitinkamai 52 % ir 24 % Graikijos energijos rūšių derinio. Siekiant sparčiau sumažinti Graikijos priklausomybę nuo iškastinio kuro, būtų galima imtis keleto priemonių, kuriomis būtų papildyta ir pratęsta veikla, į kurią investuojama, bei reformos pagal ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planą. Graikija galėtų paspartinti atsinaujinančiosios energijos išteklių plėtrą nustatydama ir užbaigdama kurti teisines sistemas, skatinančias vandenilio iš atsinaujinančiųjų energijos išteklių infrastruktūros ir jūros vėjo jėgainių plėtrą. Siekiant pagreitinti biometanui skirtos teisinės ir reguliavimo sistemos kūrimą ir paversti turimą tvarų biometaną į faktinius gamybos pajėgumus, kad nebereikėtų importuoti tiek gamtinių dujų, reikia dėti daugiau pastangų;

(36) integruojant vis daugiau atsinaujinančiųjų išteklių energijos, prireiks papildomų investicijų kaupimo ir tinklo pajėgumams plėsti, nes bus būtina išsaugoti elektros tinklo balansą. Svarbiomis priemonėmis perspektyviems kaupimo pajėgumams laiku išplėsti galėtų tapti bendros atlygio schemos ir skatinimas naudoti prie skaitiklio prijungtas sistemas. Siekiant išvengti būtinybės riboti atsinaujinančiųjų išteklių energiją, būtų galima plėtoti papildomas elektros energetikos sistemų jungtis su kaimyninėmis valstybėmis. Tolesniam atsinaujinančiųjų energijos išteklių diegimui bus svarbu užtikrinti visapusišką naujos (2022 m. priimtos) teisinės sistemos, kuria supaprastinamas ir paspartinamas atsinaujinančiųjų energijos išteklių ir kaupimo projektų licencijavimo procesas, vykdymą. Be to, visuomenės pritarimą atsinaujinančiųjų energijos išteklių diegimui galėtų sustiprinti pasigamintos energijos vartojimo schemų skatinimas, be kita ko, paramos fotovoltinės saulės energijos sistemų su baterijomis diegimui didinimas;

(37) Graikija taip pat galėtų išplėsti esamų energijos taupymo priemonių taikymo sritį bei užmojus ir sumažinti aukštą energijos nepritekliaus lygį. Laikotarpiu nuo 2022 m. rugpjūčio iki 2023 m. kovo mėn. gamtinių dujų suvartojimas Graikijoje sumažėjo 22 %, palyginti su dujų suvartojimo vidurkiu per tą patį laikotarpį per ankstesnius penkerius metus, ir viršijo siektiną sumažinimo reikšmę (15 %). Graikija galėtų toliau dėti pastangas, kad laikinai sumažintų dujų paklausą iki 2024 m. kovo 31 d.[26];

(38) nustačius naujas finansines priemones, pavyzdžiui, energijos vartojimo efektyvumo aukcionus, būtų galima tikslingiau ir veiksmingiau koreguoti esamų renovacijos paramos programų aprėptį, į ją įtraukiant energijos nepriteklių patiriančius namų

[26] Tarybos reglamentai (ES) 2022/1369 ir (ES) 2023/706.

ūkius. Graikijos išmaniųjų skaitiklių dalis labai atsilieka nuo ES vidurkio (3 %, palyginti su 54 % 2021 m.) ir galėtų būti padidinta, nes suteikia vartotojams galimybę aktyviai dalyvauti rinkoje ir palaikyti reguliavimą apkrova. Be to, konkretūs sektoriai, kaip antai transporto ir vandens sektoriai, turi nemažą potencialą taupyti energiją, nes vis dar yra labai priklausomi nuo naftos;

(39) kliūčių pereinant prie neutralaus poveikio klimatui ekonomikos kyla dėl to, kad žaliajai pertvarkai esminės svarbos turintys sektoriai, įskaitant poveikio klimatui neutralizavimo technologijų gamybos, diegimo ir techninės priežiūros, ir profesijų atstovai stokoja darbo jėgos ir įgūdžių. Siekiant sumažinti įgūdžių trūkumą ir skatinti įtrauktį į darbo rinką bei darbo jėgos perskirstymą labai svarbu turėti aukštos kokybės švietimo ir mokymo sistemas, atitinkančias kintančius darbo rinkos poreikius, ir tikslinių kvalifikacijos kėlimo ir perkvalifikavimo priemonių. Siekiant pasinaudoti neišnaudota darbo jėgos pasiūla, šios priemonės turi būti prieinamos, visų pirma fiziniams asmenims ir sektoriams bei regionams, kuriuos žalioji pertvarka veikia labiausiai. Šiuo metu Graikijoje žaliųjų įgūdžių labiausiai trūksta statybų sektoriuje, kuris yra labai svarbus žaliajai pertvarkai, taip pat tam tikrų profesijų atstovams, kaip antai santechnikams, vamzdžių montuotojams ir elektrikams. Galiausiai esama galimybių imtis tolesnių veiksmų siekiant didinti jaunimo ir moterų įsidarbinimo galimybes. Patobulinus valstybinių užimtumo tarnybų administracinius gebėjimus, kartu pradėjus darbo ieškantiems asmenims taikyti individualizuotą požiūrį, būtų galima pagerinti šių grupių įsidarbinimo rezultatus ir taip paskatinti sklandžią ir teisingą pertvarką;

(40) atsižvelgdama į Komisijos vertinimą, Taryba išnagrinėjo 2023 m. stabilumo programą, o jos nuomonė[27] atspindėta toliau išdėstytoje 1 rekomendacijoje;

(41) atsižvelgdama į euro zonos valstybių narių ekonomikų glaudžias tarpusavio sąsajas ir kolektyvinį indėlį į ekonominės ir pinigų sąjungos veikimą, Taryba rekomendavo euro zonos valstybėms narėms, be kita ko, įgyvendinant savo ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planus, imtis šių veiksmų: i) išlaikyti skolos tvarumą ir susilaikyti nuo plačiabazės paramos visuminei paklausai 2023 m., tikslingiau orientuoti fiskalines priemones, kurių imtasi didelių energijos kainų poveikiui švelninti, ir apsvarstyti tinkamus laipsniško paramos nutraukimo būdus energijos kainų spaudimui mažėjant; ii) išlaikyti dideles viešąsias investicijas ir skatinti privačiąsias investicijas žaliajai ir skaitmeninei pertvarkai remti; iii) remti darbo užmokesčio pokyčius, kuriais siekiama sušvelninti perkamosios galios praradimą, kartu ribojant antrinį poveikį infliacijai, toliau tobulinti aktyvią darbo rinkos politiką ir tvarkytis su įgūdžių trūkumu; iv) gerinti verslo aplinką ir užtikrinti, kad su energija susijusi parama įmonėms būtų ekonomiškai efektyvi, laikina, tikslingai nukreipta gyvybingoms įmonėms ir išlaikytų žaliosios pertvarkos paskatas; v) išsaugoti makrofinansinį stabilumą ir stebėti rizikas, o kartu tęsti darbą siekiant baigti kurti bankų sąjungą. Graikijai skirtos 1, 2, 3 ir 4 rekomendacijos prisideda prie pirmos, antros, trečios, ketvirtos ir penktos euro zonai skirtų rekomendacijų įgyvendinimo;

(42) atsižvelgdama į Komisijos atliktą nuodugnią apžvalgą ir šį vertinimą, Taryba išnagrinėjo 2023 m. nacionalinę reformų programą ir 2023 m. stabilumo programą. Jos rekomendacijos pagal Reglamento (ES) Nr. 1176/2011 6 straipsnį atspindėtos toliau išdėstytoje 1 rekomendacijoje. 1 rekomendacijoje nurodyta politika padeda mažinti pažeidžiamumą, susijusį su valdžios sektoriaus skola, išorės pozicija ir neveiksniomis

[27] Pagal Tarybos reglamento (EB) Nr. 1466/97 5 straipsnio 2 dalį ir 9 straipsnio 2 dalį.

paskolomis. 2 rekomendacija padeda įgyvendinti 1 rekomendaciją. 1 rekomendacijoje nurodyta politika padeda tiek naikinti disbalansą, tiek pagal 41 konstatuojamąją dalį įgyvendinti euro zonai skirtas rekomendacijas,

REKOMENDUOJA Graikijai 2023 ir 2024 m. imtis šių veiksmų:

1. Iki 2023 m. pabaigos panaikinti galiojančias su energija susijusios paramos priemones, susijusias sutaupytas lėšas panaudojant valdžios sektoriaus deficitui sumažinti. Jei dėl vėl padidėjusių energijos kainų reikėtų imtis paramos priemonių, užtikrinti, kad tomis priemonėmis būtų siekiama apsaugoti pažeidžiamus namų ūkius ir įmones, kad priemonės būtų finansiškai įperkamos ir kad būtų išsaugotos paskatos taupyti energiją.

   Užtikrinti apdairią fiskalinę politiką: visų pirma riboti nacionalinėmis lėšomis finansuojamų grynųjų pirminių išlaidų nominalų padidėjimą 2024 m., kad jis neviršytų 2,6 %.

   Išsaugoti nacionalinėmis lėšomis finansuojamas viešąsias investicijas ir užtikrinti veiksmingą EGADP dotacijų ir kitų ES fondų lėšų įsisavinimą, visų pirma siekiant skatinti žaliąją ir skaitmeninę pertvarką.

   Laikotarpiu po 2024 m. toliau vykdyti vidutinio laikotarpio fiskalinę laipsniško ir tvaraus konsolidavimo strategiją, kartu vykdant investicijas ir reformas, kuriomis skatinamas didesnis tvarus augimas, kad būtų užtikrinta apdairi vidutinio laikotarpio fiskalinė būklė.

   Naudojantis pagal ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planą įgyvendintų reformų rezultatais, didinti mokesčių sistemos palankumą investicijoms nustatant išankstinių sprendimų dėl mokesčių sistemą, plėsti mokesčių bazę, be kita ko, peržiūrint dabartinę savarankiškai dirbančiųjų apmokestinimo struktūrą, ir gerinti mokestinių prievolių vykdymą plačiau naudojant elektroninius mokėjimus. Išlaikyti ir didinti mokesčių administratoriaus autonomiją išplečiant jo įgaliojimus kurti ir valdyti jo informacines sistemas ir žmogiškuosius išteklius. Išsaugoti viešojo administravimo veiksmingumą, kartu užtikrinant, kad būtų galima pritraukti tinkamos kvalifikacijos darbuotojų, ir būtų nuosekliai taikoma vienoda darbo užmokesčio lentelė. Toliau mažinti neveiksnių paskolų sankaupą ir tobulinti antrinės neveiksnių paskolų rinkos veikimą.

2. Tokiu pačiu pagreičiu tolygiai įgyvendinti ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planą ir sparčiai užbaigti rengti skyrių „REPowerEU“, kad būtų galima skubiai pradėti jį įgyvendinti. Toliau užtikrinti planui įgyvendinti reikalingus pakankamus administracinius gebėjimus. Tęsti spartų sanglaudos politikos programų įgyvendinimą, glaudžiai jį derinant su ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planu bei naudojantis jų sąveika.

3. Siekiant užtikrinti adekvačias ir vienodas galimybes gyventojams naudotis sveikatos priežiūros paslaugomis, užbaigti kurti pirminės sveikatos priežiūros sistemą ir priimti didesnes paskatas siekiant pritraukti pakankamą šeimos gydytojų skaičių, kad būtų užtikrinta visų gyventojų aprėptis ir gyventojų registravimas. Užbaigti kadastro reformą užbaigiant kadastro kartografavimą, įsteigiant Graikijos kadastrą ir užtikrinant jo veikimą.

4. Mažinti priklausomybę nuo iškastinio kuro ir toliau spartinti energijos tiekimo būdų įvairinimą. Toliau plėsti atsinaujinančiosios energijos išteklių plėtrą užbaigiant rengti

naują teisinę sistemą, skirtą licencijavimo procesui ir jūros vėjo elektrinių parkams, ir užtikrinant jos vykdymą, plečiant elektros tinklą ir kaupimo pajėgumus, skatinant decentralizuotą atsinaujinančiųjų išteklių energijos gamybą ir nustatant vandenilio iš atsinaujinančiųjų energijos išteklių ir biometano gamybos teisinius pagrindus. Sparčiau įgyvendinti priemones, kuriomis didinamas energijos vartojimo efektyvumas, be kita ko, energijos nepriteklių patiriantiems namų ūkiams skirtas priemones ir išmaniųjų skaitiklių diegimo priemones, taip pat dėti politikos pastangas ugdant ir įgyjant žaliajai pertvarkai reikalingus įgūdžius. Remti transporto sektoriaus priklausomybės nuo iškastinio kuro mažinimą, visų pirma skatinant važinėti elektromobiliais.

Priimta Briuselyje

Tarybos vardu
Pirmininkas / Pirmininkė